

บทที่ 1

บทนำ

การให้สินเชื่อ เป็นหัวใจสำคัญของงานให้บริการของธนาคารพาณิชย์ เพราะเป็นที่มาของรายได้ส่วนใหญ่ และเป็นรายได้หลักที่สำคัญในระบบกิจการธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้การให้สินเชื่อ ยังเป็นการช่วยเหลือธุรกิจต่าง ๆ ทั้งทางภาคเกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และภาคธุรกิจอื่น ๆ ให้สามารถประกอบกิจการได้อย่างต่อเนื่อง

รายได้ของธนาคารพาณิชย์ซึ่งอยู่ในรูปของดอกเบี้ยรับ ส่วนลดรับหรือค่าธรรมเนียมรับนั้น ได้มาจากสินเชื่อที่ปล่อยให้ลูกค้า ซึ่งทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์พึงได้รับนั้น มีความเสี่ยงตลอดเวลาที่จะไม่ได้รับคืนอันเนื่องมาจากการที่ลูกค้าไม่ชำระเงินหรือไม่มีความสามารถในการชำระเงินคืน แต่เงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมแก่ส่วนใหญ่ได้มาจากเงินฝากซึ่งธนาคารพาณิชย์มีพันธะต้องจ่ายคืน ดังนั้นบทบาทของการอำนวยสินเชื่อจึงมีผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของธนาคารพาณิชย์ได้อย่างมาก

แต่เดิมกิจการบริหารสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีลักษณะเป็นการรวมอำนาจอยู่ ณ สำนักงานใหญ่ เนื่องจากสาขามีจำนวนไม่มากนักและอำนาจอนุมัติของผู้จัดการสาขาอยู่ในวงเงินจำกัด สำหรับรายที่มีวงเงินเกินอำนาจอนุมัติของผู้จัดการสาขา ก็จะถูกส่งให้สำนักงานใหญ่ซึ่งมีหน่วยงานด้านสินเชื่ออันประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญ เฉพาะด้านทำการกลั่นกรองและวิเคราะห์ข้อมูลก่อนที่จะเสนอขออนุมัติต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ เทอขึ้นไปตามลำดับชั้น

แต่ในปัจจุบันสาขามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งมีการขยายตัวของธุรกิจการค้าทั่วไป ทั้งในด้านธุรกิจของลูกค้านักค้าของธนาคารพาณิชย์และวิทยาการที่ก้าวหน้าเป็นผลให้การบริการสินเชื่อของสาขาเปลี่ยนรูปไปจากเดิม โดยมีการกระจายอำนาจไปยังสาขาเพิ่มขึ้น เพิ่มอำนาจการให้สินเชื่อของสาขาให้สามารถกระทำได้ในวงเงินที่สูงขึ้นตลอดจนการโอนงานด้านวิเคราะห์สินเชื่อ บางส่วนที่เกินอำนาจอนุมัติของผู้จัดการสาขาให้มาอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อของสาขา ซึ่งธนาคารพาณิชย์บางแห่งให้อำนาจการอนุมัติสินเชื่อแก่คณะกรรมการพิจารณา

สินเชื่อเป็นสองเท่าของอำนาจผู้จัดการสาขา¹ สาขาจึงสามารถอำนวยความสะดวกได้เองเกือบทุกสาขา เพราะผู้จัดการสำนักงานสาขามีอำนาจในการอนุมัติสินเชื่อได้ตามวงเงินที่กำหนดตามประเภทของการกู้และแต่ละรูปแบบในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ ดังนั้นหากการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของสาขาขาดมาตรการในการวิเคราะห์สินเชื่อที่ดี ย่อมมีผลกระทบต่อความสามารถในการทำอะไรหรือหาผลประโยชน์จากการให้สินเชื่อนั้น

วัตถุประสงค์

เนื่องจากกาให้สินเชื่อมีผลกระทบต่อกำไรของธนาคารพาณิชย์ วิทยาลัยเกษตรกำแพงแสนจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะ

1. ศึกษาประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่ให้บริการสำหรับธุรกิจขนาดย่อม
2. ศึกษาหลักเกณฑ์การอำนวยความสะดวกและวิธีการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อแต่ละประเภทของธนาคารพาณิชย์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
3. ศึกษาการใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น วัตถุประสงค์ของการกู้ อายุของกิจการ ประเภทหรือลักษณะของธุรกิจ ประวัติผู้บริหาร เงินไขการใช้สินเชื่อ ประเภทของหลักทรัพย์ รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้นำมาใช้ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์
4. ศึกษาการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณทางด้านการบัญชี เช่น งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินแบบทูลงทุน เวียชหรือเงินสด ซึ่งธนาคารพาณิชย์นำมาใช้ประเมินผลเพื่อใช้ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ
5. สร้างตัวแบบสำเร็จรูป (PACKAGE MODEL) เพื่อใช้เป็นพื้นฐานและแนวทางในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทย ได้จัดแบ่งธนาคารพาณิชย์ไทยออกเป็น 3 กลุ่ม² คือ ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในการวิจัยนี้จึงศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างจากธนาคารพาณิชย์กลุ่มละ 5% ของจำนวนสาขาของธนาคาร-

¹ สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่สินเชื่อ, ธนาคารกรุงเทพจำกัด, 5 มกราคม 2532.

² สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบธนาคารพาณิชย์, ธนาคารแห่งประเทศไทย, 15 มกราคม 2532.

พาณิชย์ไทยในเขตกรุงเทพมหานคร เพียงวันที่ 30 มิถุนายน 2531 กล่าวคือ ในภาควิจัยจะจัดส่งแบบสอบถามไปยังธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ จำนวน 15 สาขา (5 % ของ 292 สาขา) ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง 10 สาขา (5 % ของ 209 สาขา) และธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็ก 5 สาขา (5 % ของ 90 สาขา) รวม 30 สาขา โดยสุ่มจากสาขาธนาคารพาณิชย์ในแต่ละกลุ่มตามขนาดของธนาคารพาณิชย์นั้น

วิธีการวิจัย

ขั้นตอนในการวิจัยมีดังนี้ คือ

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากตำรา เอกสาร และรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+
2. ศึกษาและกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนแก่ข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อโดยพิจารณาตามหลักความมีนัยสำคัญ (MATERIALITY)
3. กำหนดจำนวนตัวอย่างและพิจารณาเลือกสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่จะใช้เป็นตัวอย่างเป็นการตอบแบบสอบถาม
4. จัดทำและส่งแบบสอบถาม (QUESTIONAIRE) ที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อแก่ผู้จัดการสาขาของธนาคารพาณิชย์ ตามตัวอย่างที่ได้คัดเลือกจากข้อ 3.
5. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อ 3. และข้อ 4. ประกอบการสัมภาษณ์ผู้จัดการสาขาของธนาคารพาณิชย์ แล้วกำหนดตัวแบบสำเร็จรูป
6. ทดสอบตัวแบบสำเร็จรูปที่ได้ตามข้อ 5.
7. ปรับตัวแบบสำเร็จรูปให้เหมาะสม
8. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะในการใช้ตัวแบบสำเร็จรูป

ข้อจำกัดของการวิจัย

การทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ดังนั้นในการวิจัยจึงมีข้อจำกัดต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การกำหนดตัวแบบสำเร็จรูปจะพิจารณาจากงบการเงินของธุรกิจขนาดย่อมที่นำส่งกระทรวงพาณิชย์เป็นหลัก
2. การอำนวยความสะดวกของธนาคารพาณิชย์ต้องเป็นไปตามหลักพิจารณาอนุมัติโดยทั่วไปของธุรกิจ ซึ่งไม่รวมถึงกรณีที่ถูกค้าหรือเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ทุจริตต่อหน้าที่.

หรือการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ขอสินเชื่อและผู้อนุมัติสินเชื่อ

3. การอำนวยการสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็นไปตามปกติธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ทั่วไปซึ่งไม่รวมถึงภาวะเศรษฐกิจซบเซา ชะงักงัน หรือภาวะสงคราม
4. ธนาคารพาณิชย์ไม่ถูกจำกัดบทบาทในการให้สินเชื่อหรือถูกควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือกระทรวงการคลัง
5. ตัวแบบสำเร็จรูปจากการวิจัยเป็นเพียงข้อมูลขั้นพื้นฐานในการที่จะอนุมัติสินเชื่อ ผู้อนุมัติสินเชื่ออาจจะต้องใช้ข้อมูลอื่น ๆ ประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อด้วย เช่น นโยบายของธนาคารในขณะนั้น และดุลยพินิจของผู้อนุมัติสินเชื่อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้คาดว่าจะให้ประโยชน์ ดังนี้คือ

1. เพื่อให้ผู้จัดการหรือผู้บริหารสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ได้ใช้ตัวแบบสำเร็จรูปที่ได้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อ ตัวแบบสำเร็จรูปที่ได้สามารถปรับค่าตามแนวทางการวิเคราะห์ความไว (SENSITIVITY ANALYSIS) เพื่อใช้ในการวางแผนและการอำนวยการสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ได้
2. ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านกระบวนการต่าง ๆ (PROCESS) ของหน่วยงานสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยการสินเชื่อได้รวดเร็วและสะดวกมากขึ้น
3. ธุรกิจอื่นที่ประกอบธุรกิจคล้ายคลึงกับธนาคารพาณิชย์ สามารถนำตัวแบบสำเร็จรูปนี้ไปปรับใช้ได้ และธุรกิจประเภทอื่นที่มีโครงสร้างขององค์กรแตกต่างไปจากธนาคารพาณิชย์ แต่ถ้าเข้าใจวิธีการในการกำหนดตัวแบบดังกล่าวก็สามารถสร้างตัวแบบสำเร็จรูปขึ้นใช้ได้เช่นกัน
4. ประโยชน์ต่อวงการการศึกษา ทำให้ประชาชนทั่วไปและผู้ต้องการขอสินเชื่อ เข้าใจหลักเกณฑ์ในการอำนวยการสินเชื่อ วิเคราะห์พิจารณาอนุมัติสินเชื่อโดยทั่วไป และหลักการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ โดยใช้ตัวแบบสำเร็จรูปของธนาคารพาณิชย์สำหรับธุรกิจขนาดย่อมดังกล่าว